

ዳኞች፡- ተሻገር ገ/ስላሴ

አልማው ወሌ

ዓሊ መሐመድ

ረታ ቶሎሣ

ሙስጠፋ አሕመድ

አመልካች ፡- ሆራይዘን አዲስ ጎማ (አ.ማ) ጠበቃ ሒሩት መለስ ቀረቡ

ተጠሪ ፡- አቶ መኮንን ዓለሙ ቀረቡ

መዝገቡን ተመርምሮ የሚከተለውን ፍርድ ሰጥተናል፡፡

ፍ ር ድ

ጉዳዩ የቀረበው አመልካች የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤትና የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት የሰጡት ውሳኔ መሠረታዊ የሕግ ስህተት ያለበት ስለሆነ በሰበር ታይቶ ይታረምልኝ በማለት ያቀረበውን የሰበር አቤቱታ አጣርቶ ለመወሰን ነው፡፡ ጉዳዩ የሥራ ሥንብት ህጋዊነት የሚመለከት ነው፡፡

የክርክሩ መነሻ ተጠሪ ለሥር ፍርድ ቤት ያቀረበው ክስ ማመልከቻ ነው፡፡ ተጠሪ አመልካች በተለያዩ የሥራ መደቦች ሲያሰራኝ ቆይቶ ከሕግ ውጭ ከሥራ ያሰናበተኝ ስለሆነ ውዝፍ ደመወዝ ከፍሎ ወደ ሰራ እንዲመልሰኝ ወይም በአዋጅ ቁጥር 377/96 መሠረት የተለያዩ ክፍያዎችን እንዲከፍል ይወስንልኝ የሚል ይዘት ያለው ክስ አቅርቧል፡፡ አመልካች በተከላከሉት ቀርቦ ከሣሽ /ተጠሪ/ በድርጅቱ ላይ ጉዳት አድርጏል፤ጆንያ ተቆጣጥሮና ተከትሎ እንዲያስረክብ ትእዛዝ ተሰጥቶት ለሌሎች የቀን ሠራተኞች ኃላፊነቱን በመተው 390 /ሶስት መቶ ዘጠና/ ጆንያ ነው ተብሎ የተጫነው፤ መውጫ በር ላይ ሲቆጠር 580 /አምስት መቶ ሰማኒያ/ ሆኖ ተገኝቷል፡፡ ይህም ተከላከሎ 190 /አንድ መቶ ዘጠና ጆንያ/ ከድርጅቱ ሊያሰወስድ የነበረ በመሆኑ ያለማስጠንቀቂያ ከሥራ ለማሰናበት የሚያስችል ጥፋት ነው በማለት ተከራክሯል፡፡ ተጠሪ በወቅቱ 190 ጆንያ በትርፍ ተጭኖ በር ላይ በጥበቃ ሠራተኞች የተያዘ መሆኑን ሳይክድ ጥፋቱ የተፈጸመው አሠሪው /አመልካች/ ልምድና ክህሎት በሌለኝ የሥራ መደብ ላይ ስለመደበኝና በአንድ ጊዜ ተደራራቢ ሥራ እንድሰራ ትእዛዝ ስለሰጠኝ ነው በማለት ተከራክሯል፡፡

የሥር ፍርድ ቤት የግራ ቀኙን ክርክርና ማስረጃ ከመረመረ በኋላ ተጠሪ በተመደበበት የሥራ መደብ በቂ የሆነ ልምድና ክህሎት ስለሌለውና አመልካች ተደራራቢ ሥራ እንዲሰራ ትእዛዝ ስለሰጠው 190 ጆንያ በትርፍነት ተጭኖ ሊወጣ ሲል በግቢው ጥበቃ ሠራተኞች ተይዟል፡፡ ይህንን ጥፋት የፈጸመው በልምድ ማነስና በሥራ ጉጉት ስለሆነ ጥፋቱ ያለማስጠንቀቂያ የሥራ ውሉን ለማቋረጥ የሚያስችል አይደለም፤ስንብቱ ሕገ ወጥ ነው፤ አመልካች የስድስት ወር ደመወዙን ከፍሎ ተጠሪን ወደ ሥራው ይመልሰው በማለት ውሳኔ ሰጥቷል፡፡ አመልካች በዚህ ውሳኔ ቅር በመሰኘት ይግባኝ ለፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት አቅርቧል፡፡ የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት ስንብቱ

ሕገ ወጥ ነው ካለ በኋላ አመልካች በአዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀጽ 43 ንዑስ አንቀጽ 3 መሠረት የተለያዩ ክፍያዎችን በመክፈል ተጠሪን ያሰናብተው በማለት ወስኗል።

የሰበር አቤቱታው የቀረበው ይህንን ውሳኔ በመቃወም ነው። ተጠሪ በኃላፊነት የተረከበውን ጆንያ በትእዛዙ መሠረት ቀንሶ እንዲጭን የማድረግና የድርጅቱ ትርፍ ጆንያ ያልተጫነ መሆኑን የማረጋገጥ ኃላፊነት አለበት። ተጠሪ ይህንን ኃላፊነቱን በአግባቡ ስላለመወጣቱ 390 /ሶስት መቶ ዘጠና/ ጆንያ እንደተጫነ በመፈረም የሰጠው ማረጋገጫ እውነተኛ መሆኑና 580 /አምስት መቶ ሰማኒያ/ ጆንያ ተጭኖ የተገኘ መሆኑ ስለተረጋገጠ በአዋጅ 377/96 አንቀጽ 27/1/ሸ መሠረት ያለማስጠንቀቂያ መሰናበቱ ሕጋዊ ሆኖ እያለ ሕገ ወጥ ነው መባሉ መሠረታዊ የሕግ ስህተት አለበት በማለት ጥር 9 ቀን 2005 ዓ.ም የተፃፈ የሰበር አቤቱታ አቅርቧል።

ተጠሪ በበኩሉ የካቲት 6 ቀን 2005 ዓ.ም በተፃፈ መልስ በወቅቱ ስህተት የተከሰተው አመልካች በሁለትና ከዚያ በላይ ሰው መስራት ያለበትን ሥራ በእኔ በማሰራቱ ክፍተኛ የሥራ መደራረብ ስለነበረብኝ ነው። እኔ ንብረቱን ለግል ጥቅሜ አላዋልኩም። ስለዚህ ከሃያ አመት በላይ ስራ በመልካም ባህሪ የሠራሁ በመሆኑ ጥፋቱ የሥራ ውሉን ለማቋረጥ የሚያስችል አይደለም ተብሎ የተሰጠው ውሳኔ ተገቢ ነው የሚል መከራከሪያ አቅርቧል። አመልካች የመልስ መልስ አቅርቧል።

ከሥር የክርክሩ አመጣጥና በሰበር የቀረበው ክርክር ከላይ የተገለፀው ሲሆን ተጠሪ በሕጋዊ መንገድ መጫን ከሚገባው ጆንያ ውጭ አንድ መቶ ዘጠና ጆንያ በትርፍነት ተጭኖ እንዲወጣ ሲያደርግ በጥበቃ ሠራተኞች የተያዘ ቢሆንም ጥፋቱ የሥራ ውሉን ለማቋረጥ የሚያስችል አይደለም በማለት የበታች ፍርድ ቤቶች የሰጡት ውሳኔ ተገቢ ነው ወይስ አይደለም? የሚለውን ጭብጥ በመያዝ ጉዳዩን መርምረናል።

ጉዳዩን እንደመረመርነው ተጠሪ 390 /ሶስት መቶ ዘጠና ጆንያ/ ብቻ እንዲያስጭንና ወጭ እንዲያደርግ ትእዛዝ ተሰጥቶት የነበረ መሆኑንና ተጠሪ 390 ጆንያ ነው በማለት ያስጫነው ማረጋገጫ የሰጠበት ጭነት በጥበቃ ሠራተኞች ሲፈተሽና ሲቆጠር 580 ጆንያ ሆኖ መገኘቱ በዚህ ምክንያትም አመልካች 190 /አንድ መቶ ዘጠና ጆንያ/ ወጭ ሊደረግበት የነበረ መሆኑን ግራ ቀኝ አልተካካዱም ተጠሪ 190 ጆንያ በትርፍ ተጭኖ መገኘቱን ሳይክድ የልምድ ማነስ ስለነበረብኝ የሥራ መብዛትና መደራረብ ስላለብኝ ነው ስህተቱ የተሠራው የሚል መከራከሪያ አቅርቧል።

ተጠሪ ተደራራቢ የሥራ ትእዛዝ ከደረሱት ሥራዎችን በቅደም ተከተልና በአግባቡ የመፈፀምና በጊዜ አጥረትም ምክንያት ሳይሰራው የቀረውን ሥራ ኃላፊነት ሪፖርት ከሚያደርግ በስተቀር የድርጅቱ ንብረት በማስመዝገብ ለሠራው ጥፋት የሥራ ብዛትና መደራረብ የይቅርታ ምክንያትና መከራከሪያ አድርጎ ለማቅረብ አይችልም። እንደዚሁም ሠራተኞች 390 ጆንያ ቆጥረው ለገዥው እንዲያስረክብ እና እንዳይጭኑ ማድረግና ይህንን ሥራ በኃላፊነት መቆጣጠር መከታተል፣ የተለየ የሥራ ልምድ ክህሎትና ችሎታ የሚጠይቅ ሥራ አይደለም። በመሆኑም አመልካች ጥፋት የፈፀምኩት በሥራ ብዛት፣ መደራረብና በልምድ ማነስ ነው በማለት ያቀረበው መከራከሪያ የሕግ መሠረት ያለው ሆኖ አላገኘውም።

ሆነ ብሎ ወይም በከባድ ቸልተኝነት በአሠራው ንብረት ላይ ጉዳት ያደረሰን ሠራተኛ ያለማስጠንቀቂያ ከሥራ ለማሰናበት እንደሚችል በአዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀጽ /1/ ሸ/ በግልጽ ተደንግጓል። እንዲሁም ተጠሪ

በኃላፊነት የተረከበውን የአሠሪውን ንብረት /እቃ/ በጥንቃቄ የመጠበቅ ግዴታውን በአዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀጽ 13/3/ መሠረት ያልተወጣ መሆኑን የግራ ቀኝ ክርክርና ክብታች ፍርድ ቤቶች ውሣኔ ለመረዳት ይቻላል።

የተጠሪ አድራጎት በአዋጅ አንቀጽ 27/1/ሸ የሚሸፈንና አመልካች ከተጠሪ ጋር ያለውን የሥራ ውል ያለማስጠንቀቂያ ለማቋረጥ የሚያስችለው መሆኑ ተረጋግጦ እያለ አመልካች የተጠሪን የሥራ ውል ያቋረጠው ከሕግ ውጭ ነው በማለት የባታች ፍርድ ቤቶች የሰጡት ውሣኔ መሠረታዊ የሕግ ስህተት ያለበት ነው በማለት ወስነናል።

ው ሣ ኔ

1. የፌዴራል የመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤትና የፌዴራል ከፍተኛ ፍርድ ቤት ውሣኔ ተሸሯል።
2. አመልካች ተጠሪን በአዋጅ ቁጥር 377/96 አንቀጽ 27/1/ሸ መሠረት ከሥራ ያሠናበተው በመሆኑ አመልካች ለተጠሪ የሥራ ስንብት ክፍያ የካሣ ክፍያ፣ የማስጠንቀቂያ ክፍያ የመክፈል ኃላፊነት የለበትም በማለት ወስነናል።
3. በዚህ ፍርድ ቤት ያወጡትን ወጭና ኪሣራ ግራ ቀኝ ለየራሳቸው ይቻሉ። መዝገቡ ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት።

ቤ/ዮ